

UJVIDÉKI HIRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 korona
Negyedévre 3 korona
Egy hónapra 1 K 20 f.
Egyes szám ára mindenütt 4 fillér.

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. KÖNIGSTÄDTLER OTTÓ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-tér 7.Megjelenik
hétfő kivételével mindennap.
Telefonszám 180.

A Balkán sorsát

aligha rajzolták meg élesebb színekkel, tömörebb szavakkal és megrázóbb igazsággal, mint ahogy Tisza István gróf miniszterelnök állította azt a vendégül látott bolgár képviselők elé. Ezek a szavak ragyognak belső tartalmuk világosságától. Magyarországnak és Ausztriának évtizedeken át folytatott balkáni politikája sugárzik ki belőlük, mintegy történelmi igazsággá jegecsesdedve, melyet az elmélet formált ki s az élet szűrte le megrendítően tragikus valósággá.

A mi balkáni politikánk sohasem járt rejtett utakon. Egyetlen nagy cél vezette: a Balkán önállóságát biztosítani a balkáni államok nemzeti politikájának megerősítésével. Most már kimondhatjuk nyíltan, amit annyi időn át diplomáciai óvatosságból sima szavak mögé rejtettünk: Oroszország telhetetlen despotizmusától és terjeszkedési vágyától, amely vazallusává akarata tenni Bulgáriát éppen úgy, mint tette a szerencsétlen Szerbiát és Montenegrót. A sorsa igazolta e szembenálló politikai irányok közül azt, amelyik a történelem evolúciós irányának megfelelt. Először a konspirációval, bombával és gyilkokkal dolgozó, pánszláv örület látától elragadt kis államokat és nemzeti kialakulásához segítette Bulgáriát, mely egyenesen és hiven haladt saját útjain. Különösen elégtétel ez éppen nekünk, akik negyven éven át hajthatatlan akarattal kívántuk a rend és jog uralmát állandósítani a Balkánon; hogy a megoldás ennyire tragikus, gyors és gyökeres legyen, bizonyára magunk sem kívántuk. A monarchia mindent elkövetett, hogy Bulgáriát megmentse a bukárestí béke megaláztatásaitól s hogy annak létrejöttét saját presztízseivel nem akadályozta meg, napnál fényesebben bizonyítja, hogy a Balkán lángborítása sohasem szerepelt politikai céljai között. Most is már csak a borzalmas szerajevói tragédia kényyszerített bennünket a végleges leszámolásra, amely hogy így esett meg, Istennek igazságszolgáltatását jelenti.

Ezekben a történelmi időkben a magyar miniszterelnök visszapillantó összefoglalása úgy hat a lélekre, mint a kor géniuszának intő figyelmeztetése: elvégeztetett, ami a sors könyvében, a lelkek mélyén a Balkán sorsa felől írva volt és írva nagyon . . .

Höfer mai jelentése.

Budapest, május 3.

(Hivatnos.) OROSZ HARCTÉR: Rarancetól keletre egy osztrák-magyar harcizrepülő felött egy ellenséges repülőgépet. Egyéb jelentős esemény nem történt.

OLASZ HARCTÉR: Az Adamello-területen a harcok tovább folynak. — Rivánál és a Col di Lana-területen heves harcok keletkeztek. Az olaszoknak a Rothwand csuca ellen intézett támadását visszaverték.

DÉLKELETI HARCTÉR: Nyugalom van.

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés.

Berlin, május 3.

A nagy főhadiszállás jelenti:

NYUGATI HARCTÉR: Dixmuidentől északra német osztagok meglepő túztámadással kapcsolatban behatoltak a belga vonalakra és néhány tucat katonát foglyul ejtettek. — A Four de Paris vidékén (Argonne-erdőség) járőreink a második francia árkon túl törtek előre s néhány foglyot hoztak magukkal. — A Maas két oldalán a helyzet változatlan. — Althaus báró főhadnagy a Caillotte-erdő felett a hatodik ellenséges repülőgépet lötte le. Azonkívül egy francia repülőjármű légi harcban a Thiaumont-erdőtől délre lezuhant, másik kettőt védőágyúink löttek le a Talou-gerinctől délre és a Thiaumont-majornál egy ötödiket gépjegyzetüzelségünk Hardaumontnál. Ez utóbbinak a vezetője meghalt, figyelőtisztje megsebesült.

KELETI ÉS BALKÁN HARCTÉR: Nincs újság.

A legfőbb hadvezetőség.

oo

Pasics hideg fogadtatása Pétervárott.

Bukarest, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Pétervárról jelentik: Pacics szerb miniszterelnök hosszabb tanácskozt Szaszonov orosz külügyminiszterrel. A tanácskozáson Trubeckoj herceg is résztvett és a szerb kérdés elintézéséről volt szó. Pacicsot rendkívül hidegen fogadták, állítólag azért, mert Sándor trónörökös nem kísérte el útjára.

Véres összeütközés franciák és görögök között.

Zürich, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Egy athéni jelentés szerint Santi Quaranta kikötőjében megjelent egy francia hadihajó és a kikötőben és a közeli vizeken főméréseket eszközölt. A hajó személyzetéből többen partraszálltak, ahol a fölízgatott lakosság megtámadta őket. Véres összeütközés fejlődött ki és több polgárt a franciák revolverrel lelőttek. A felháborodott tömeg két francia tisztet és tengerészt megölt, a többiek visszamenekültek a hajóra. Santi Quarantában nagy izgalommal várják a további fejleményeket. A hadihajó még a kikötőben vesztegel.

Ujvidék ingatlanforgalma a háború alatt.

Különös és rendkívüli lendületet vett Ujvidéken az ingatlanvásárlás. A háborus esztendőkből annyi ujvidéki ingatlan változtatott gazdát, hogy hasonló tömegű ingatlanvétel a békés idők forgalmában nem fordult elő. Majdnem naponként százazrekre menő házvásárlásokat kötnek. Utóbb szinte minden napra esett egy házvétel és a Kossuth Lajos utca egy tekintélyes frontja nem lebecsülendő magas árszóval vándorolt át új kezrekre.

Ujvidék háborus ingatlanforgalmának illusztrálására Külsár Ferenc kir. teleknyvvezető érdekes és mindennél beszédesebb adatokat volt szives rendelkezésünkre bocsájtani. Eszerint 1914. évben a birtokokban 1439 esetben állottak be változások és pedig szerződések alapján 1112 esetben. Az összes ingatlanforgalom 8128000 korona volt, ebből a szerződések által gazdát cserélő ingatlanokra 643,3601 korona esik. 1915. évben 639 esetet csappant az ingatlanforgalom és az összes érték 241,420 koronát tett ki. Szencziósan érdekes azonban, hogy az 1916. négy hónapjában az ingatlanforgalom már a tavalyi egész év forgalmát elérte. Mintegy két millió koronát tesz azoknak az ingatlanoknak az értéke, melyek a négy hónap alatt elkelték. Rövid négy hónap alatt 228 ingatlant vettek és adtak el az idén Ujvidéken. Hasonlóan érdekes a statisztika, amely az ingatlanok bekebelezett terheiről ad képet. 1915-ben 1,914.366 koronát kebeleztek be az ingatlanokra és a törlesztés 2,494.825 korona volt. 1916 év májusig a változódság bekebelezés 283087 korona, s egyéb kölcsönök címén pedig 309023 koronával lettek az ingatlanok megterhelve. Ezzel szemben 485731 korona volt a törlesztés. Mindezek a számadatok bizonyítják, hogy Ujvidéken nagy a pénzbőség. A háború sokakat tett gazdaggá, ennek azonban nem csak a telekkönyvből kell kifünnie, hanem a hadikölcsön-

jegyzés lapjaiból is. Aki eladta ingatlanát, a vételári hadikölcsön-jegyzésbe fektetheti és aki házat vesz százezeréért, meg földeket, annak a hadikölcsönre is kell, hogy teljen a pénzéből. A hazafias cél mellett a saját önző érdekei is azt parancsolja a tőkésnek, hogy pénzüket hadikölcsönbe fektessék, mert a hadikölcsönkötvények a leggazdagabb kamatokat biztosítják.

Az olaszok tisztí vesztése.

Luganó, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Most készült el az olaszok első hivatalos kimutatása a tisztí vesztésekről. Az olaszok állítólag 3008 tisztet vesztettek, 5 tábornokot, 166 főtisztet, 544 kapitányt. — Ez a kimutatás aligha pontos. Az olaszok tisztí vesztései a valóságban sokkal nagyobbak.

Általános és nyomban való hadkötelezettség.

London, május 3.

(Magyar Távirati Iroda.)

A Reuter-ügynökség jelenti: Asquith az alsóházak benyújtott törvényjavaslatát így jelölte meg: általános és nyomban való szolgálati kötelezettség. A javaslat nagyjában az április 25-iki javaslat ujonczási terveit tartalmazza.

„A megvert háromság.”

Berlin, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Egy Stockholmi jelentés szerint Rensenkamp tábornokot, a mazuri csata elvesztőjét a cár elé rendelték és állítólag az északi fronton újból főparancsnokságot kap. Az északi fronton küzdének a mandzsuriai vesztő Kuropatkin tábornok és Dimitriev Ratkó is, aki Galiciában vallott kudarcot. A magas orosz körökben humorosan a „megvert háromság” frontjának nevezik az északi frontot.

Forradalmi munkások gyujtogatnak Moszkvába

Stockholm, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Forradalmi munkások felgyujtották a moszkvai állami petróleum és benzinraktárt. A tüztől az orosz közigazgatási épületek is lángba borultak. 5000 tonna nafta elpusztult. A tüzet nem sikerült lokalizálni.

A verduni harcok.

Bern, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A Temps katonai kritikusa írja: Az ellenség ismét hevesen agyalta a 304-es magaslatot, valamint Esnes és Cumières régióit, nyilván abban a feltevésben, hogy tartaléksapatainkat, melyek minden egyes ygalossági támadásunknál előlöttnék, itt vontuk össze. Élénk ágyúzást folytatott az ellenség Moulainville körül, Verduntól keletre és Espargestől északra, amiből arra következtethetni, hogy a jövőben ezen a ponton fog támadásokat intézni.

Irországban még mindig vannak zavargások.

London, május 3.

(Magyar Távirati Iroda.)

A Reuter-ügynökség jelenti Dublinból: Az elmúlt küzdelem képe nagyon meglátszik. Sok ház romokban hever. Különösen a mellékutcák vannak felfordítva. A katonák kezére számos fogoly került, köztük sok asszony. Angliába 1000 felkelőt indítottak utnak. A kormánycsapatokat jórészt visszavonták és csak ulánusok maradtak ott. Reggel Dublin közelében Belleriagban egy elsáncolt csoport tüzelést indított. A zavargások még több helyen folynak, mert a fölkelők nem akarják elhinni, hogy a dublini vezérek megadták magukat.

Hága, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Az Irországi forradalom még nem tekinthető megszüntnek.

Akik az ir felkelők mozgalmát ismerik, bizonyosra veszik, mi helyt megfelelő löszerkészletük lesz, a forradalom — dacára a kormány vigyázatának — újból kiütör.

Bern, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A dublini forradalomban a magánosok 2 millió font sterling kárt szenvedtek. A károsultak beperlik a kormányt, mert noha tudott előzetesen a készülő zavargásokról, elmulasztotta a kellő óvintézkedéseket.

London, május 3.

(Magyar Távirati Iroda.)

Ma reggel Holybaedba kikötött az első hajó, amely 500 ir lázadót hozott.

Ma adják át a német válaszcjegyzéket.

Berlin, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Gerard, az Unió berlini nagykövete ma felkérte Jagow német külügyi államtitkárát. A német válaszcjegyzék elkészült és ma délután át fogják nyújtani Gerardnak.

Berlin, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A Berliner Tageblatt vezető írja:

— Azt hisszük, hogy az a remény, miszerint Németország és Amerika között sikerül a megegyezés, ma is fennáll és dacára a nagy nehézségeknek, nem kisebbedett.

Frankfurt, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A Frankfurter Zeitungnak jelenti Newyorkból: Wilton előnké nyilatkozata szerint az Unió háború esetén az Amerikában tartózkodó külföldieket mind semlegeseknek tekinteni.

Orosz csapatok Angliában.

Bécs, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Hágából jelenti a Zeinak: Ideérkezett hírek szerint Angliába orosz csapatok érkeztek, amelyeket Kitchener üdvözölt. Az angolok hivatalos jelentést az oroszok érkezéséről nem adtak ki.

Az angol és a görög király táviratváltása.

Zürich, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Az athéni „Hestia” szerint György angol király táviratot intézett Konstantin királyhoz, melyben nyomatékosan figyelmeztette arra, hogy elérkezett az utolsó pillanat, amikor országát és az egész hellénizmus érdekeit a szövetségesek mellett való nyílt és határozott állástoglalással megvédheti az eshetőségekkel szemben. Görögország az eddigi politikához való ragaszkodással egész jövőjét nagy veszedelemnek teszi ki.

Konstantin király szíves hangú táairatban válaszolt az angol uralkodónak, de a leghatározottabban kijelentette, hogy az általa és kormánya által követett politikai irányt éppen Görögország és a hellénizmus életérdekei irták elő és ezen az állásponton éppen nemzete jövőjére való tekintettel nem változtathat. A görög király kifejtette, hogy meg van győződve arról, hogy György király táviratát a Görögország iránt való jóindulat sugalmazta, de ő, felelőssége tudatában, minden körülményt gondosan mérlegelve, kénytelen a megkezdett uton tovább haladni.

A kikindai Szokol-egyesület bünei.

Felsőgarulási monstre-bünpör a szegedi törvényeséken.

Szeged, május 3.

(Az Ujvidéki Hirlap tudósítása.)

A szegedi törvényszék tegnap nagyszabású felségárusítási bünpör tárgyalását kezdette meg. A vádlottak huszonhárman vannak: ügyvédek, papok, tisztviselők, kereskedők, valamennyien nagykikindaiak.

A háború elején feloszlatták a magyarországi szerb Szokol-egyesületeket, mert kiderült, hogy ezek az egyesületek összeköttetésben állottak a belgrádi hírhedt Narodna Obrana-val, amelynek tudvalevőleg jelentős szerep jutott a trónörökös pár meggyilkolásában.

A nagykikindai Szokol-egyesületről megállapította a vizsgálat, hogy a testgyakorlás sportjának művelésére alakult ugyan, ez azonban csak leplezés volt azoknak a politikai céloknak, amelyeket a Narodna Obrana kitűzött. A Nagykikindai Szokol vezetői a vád szerint összeköttetésben állottak a többi testvérgyógyegyesülettel, sűrűn érintkeztek belgrádi körökkel, amelyek a Narodna Obrana szervezetéhez tartoztak.

A vádlottak a következők: Arsin Lyubomir állásából elmozdított tanító, Gyukanov Péter bádogos, Jaksity Sztóján gör. kel. diakonok, Putnik Száva dr. ügyvéd, Jaksity Milutin nyugalmazott teológiai tanár, Lakovics Szlavko tanító, Mihajlovics Szevicszláv dr. ügyvéd, Brandity Kamenko görög-keleti lelkész, Radivojevics Mihály korcsmáros, Jovanovics Simon könyvkereskedő és nyomdatulajdonos, Vaszity István tanítóképezdési tanuló, Goldstein Mór varrógépkereskedő és ügynök, Knezsevity György tanító, Sevity Szilárd városi mérnök, Mility Miklós hentes, Rajkov Miklós földmives, Novákovics Uros korcsmáros, Roller Brankó joghallgató, a Szokol tornatanítója, Jaksity Zsárkó dr. ügyvéd, Letity Milivoj kereskedő, Pezsity Milán takarékpénztári pénztárnok, Neducsin György kereskedő. Valamennyien nagykikindaiak. Köztük vannak a város intelligenciájának legismertebb tagjai.

A királyi ügyészség felség sértés elkövetésére létrejött szövetség büntette miatt emelt vádat ellenük, amely szövetség arra irányult, hogy „a magyar állam, illetve az osztrák-magyar monarchia egyrésze erőszakkal, lázadás útján elszakítsák és idegen országhoz csatolassák.”

A vád hivatkozik arra, hogy a vádlottak a balkán háború idején a monarchia és Szerbia között fennálló feszültség ellenére, a mely már — akkor majd háborúra vezetett, pénzt gyűjtöttek a szerb vöröskeresztnek. Nyíltan beszéltek a terület változásokról. Mihajlovics Szvetozár dr. például azt mondta egy ízben Boros Gyula törvényszéki bírónak: „Nemsokára más területi viszonyok lesznek itt Magyarországon.”

